

Ball de Gitanes

Moià

Ubicació

Comarca: Moianès
Lloc/Adreça: Casc Urbà- A la plaça de l'Església, a l'església i al carrer.

Coordenades:

Latitud: 41.81276
Longitud: 2.09701
UTM Est (X): 424997
UTM Nord (Y): 4629382

Classificació

Número de fitxa 08138 - 254
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament - Pl. Sant Sebastià, 1 08180 Moià

Fitxes associades:

[Portalada nord de l'església parroquial de Santa Maria](#)

[Pedra amb gravats de Passerell](#)

[Santa Maria de Moià](#)

[Festa Barroca, Retorn al 1714](#)

[Cal Daies](#)

Autor de la fitxa Cristina Casinos
Data de registre de la fitxa: dl., 17/09/2018 - 02:00

Descripció

Ball tancat que a finals del s. XIX es deia Ball de Gitanes i Gitanos. Antigament obria la processó de Sant Sebastià. Està dividit en diferents parts: l'Entrada, els recitats de les parelles, el Ball, el mantejament del Pollo i la sortida. Els homes dedicaven la corranda a les dones. El grup de balladors, format per 6 parelles, es col·loca en cercle, passeig i filera i els punts de ball que fan servir són: rístol, cargol, línia recta, cadena petita, cadena grossa, molinet, passades, rodona, punt de sardana i polca i estrella petita.

El vestuari dels balladors; els nois: pantaló de vellut de color, brusa blanca de mànigues llargues amb tiretes de colors, coll blanc de plecs, barrets de tres puntes amb tiretes que arriben fins els genolls, faixa blanca i sabatilles negres, camals amb cascavells. Les dones: faldilla de vellut en colors diferents, brusa blanca amb màniga llarga, capa del mateix color de la faldilla fins la cintura i amb pell blanca per tot el voltant, llaços de color al cap, mitges blanques i sabates negres.

A la dansa li acompanya una cobla completa.

Observacions:

Es balla a la Plaça el diumenge més proper a Sant Sebastià (20 de gener), juntament amb el ball del Ciri i els Garrofins.

S. XVII.

Història

És una de les danses més antigues de la vila. Ja surt esmentada com a dansa tradicional en el qüestionari de Francisco de Zamora de 1789 i a les memòries del Mn. Dalmau de 1864.

Hi va haver un parèntesi durant la Guerra Civil en el que va desaparèixer, Durant els anys 70 torna a patir una altra modificació de mans del Sr. Artur Castanys i el mestre Cohí-Grau i la recreació del vestuari per la Junta del Casal de Moià.

Abans de la seva recuperació l'any 1976, es ballava al so del violí i eren només els homes el qui el ballaven disfressant-se alguns de dones.

Hi ha documentació de principis del s. XX on es diu que la música que acompanyava el ball era la del violí i esmenta el violinista moianès, Josep Oliveres, "el Cotre". Actualment l'acompanya la cobla.

Bibliografia

Ballús i Casoliva, G; Juan i Nebot, Ma. A (1989); Inventari de Danses Vives. Carpeta P-29. Arxiu de Danses Vives del Centre de Documentació i Recerca de la Cultura Tradicional i Popular. Generalitat de Catalunya.

Tarter i Fonts, R(2007), font oral.

Ball de les Gitanes (Hous) Fabiol

Cantiga

pp

al

Sobria

mf

D.C.

*Ball del ball
Gitanes.*

mf
el cançonerament

Fabiol